JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

JULIANE KOKOTT

18 päivänä heinäkuuta 2007 [1]

I Johdanto

1. Tarkasteltavana oleva asia osoittaa havainnollisesti, että tietojen tallentaminen tiettyihin tarkoituksiin herättää toiveen kyseisten tietojen laajemmasta hyödyntämisestä. Espanjassa internetoperaattoreiden on tallennettava tietyt tiedot yksittäisistä käyttäjistä, jotta niitä voidaan tarvittaessa käyttää rikosoikeudellisen tutkinnan yhteydessä tai yleisen turvallisuuden ja maanpuolustuksen takaamiseksi. Nyt tekijänoikeuksien haltijoiden järjestö haluaa näiden tietojen avulla tunnistaa käyttäjät, jotka ovat tiedostoja vaihtamalla loukanneet tekijänoikeuksia.

2. Tämän vuoksi kansallinen tuomioistuin haluaa tietää, salliiko yhteisön oikeus internetin käyttöä koskevien henkilökohtaisten liikennetietojen luovuttamisen teollis- ja tekijänoikeuksien haltijoille vai edellyttääkö se peräti näiden tietojen luovuttamista. Se katsoo, että henkisen omaisuuden suojaa ja tietoyhteiskuntaa koskevissa direktiiveissä annetaan oikeudelliselta asemaltaan vastaavien oikeuksien haltijoille oikeus vaatia sähköisten palvelujen tarjoajia luovuttamaan tällaiset tiedot, mikäli tietojen avulla voidaan osoittaa teollis- ja tekijänoikeuksien loukkaaminen.

3. Jäljempänä tarkoitukseni on osoittaa, että sähköisen viestinnän tietosuojaa koskevissa yhteisön oikeuden säännöksissä sallitaan henkilökohtaisten liikennetietojen luovuttaminen ainoastaan toimivaltaisille viranomaisille muttei niiden luovuttamista suoraan tekijänoikeuksien haltijoille, jotka haluavat ryhtyä siviilioikeudellisiin toimenpiteisiin oikeuksiensa loukkaamisen osalta.

II Asiaa koskevat oikeussäännöt

A *Yhteisön oikeus*

4. Tarkasteltavana olevan asian kannalta merkityksellisiä ovat henkisen omaisuuden

1 – Alkuperäinen kieli: saksa.

suojaa ja sähköistä kaupankäyntiä koskevat säännökset sekä erityisesti tietosuojaa koskevat säännökset.

1. Henkisen omaisuuden suoja tietoyhteiskunnassa

5. Henkisen omaisuuden suojasta tietoyhteiskunnassa on mainittava ensinnäkin tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista 8.6.2000 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/31/EY. [2]

6. Direktiivin 2000/31 1 artiklan 5 kohdassa määritellään direktiivin soveltamisala. Direktiiviä ei mainitun kohdan b alakohdan mukaan sovelleta ”direktiivien 95/46/EY ja 97/66/EY soveltamisalaan kuuluviin tietoyhteiskunnan palveluihin liittyviin kysymyksiin”. [3]

2 – EYVL L 178, s. 1.

3 – Kyseessä ovat yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 24.10.1995 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 95/46/EY (EYVL L 281, s. 31) ja henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta televiestinnän alalla 15.12.1997 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 97/66/EY (EYVL 1998, L 24, s. 1).

7. Direktiivin 2000/31 15 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltiot voivat asettaa tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajille velvoitteita ilmoittaa viipymättä toimivaltaisille viranomaisille kyseisen palvelun vastaanottajien väitetysti toteuttamista, laittomiksi väitetyistä toimista tai antamista väitetysti laittomista tiedoista taikka velvoitteen toimittaa toimivaltaisille viranomaisille näiden pyynnöstä tietoja, joiden avulla on mahdollista tunnistaa ne toimitetun palvelun vastaanottajat, joiden kanssa palvelun tarjoajat ovat tehneet tallentamista koskevan sopimuksen.”

8. Direktiivin 2000/31 18 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on varmistettava, että niiden kansallisen lainsäädännön mukaisesti käytettävissä olevat tietoyhteiskunnan palvelujen toimintoja koskevat oikeussuojakeinot mahdollistavat nopeat toimenpiteet, turvaamistoimenpiteet mukaan lukien, joilla lopetetaan väitetyt väärinkäytökset ja estetään se, ettei asianomaisten tahojen eduille koidu enempää haittaa.”

9. Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa 22.5.2001 annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2001/29/EY [4] sisältyy erityisiä säännöksiä henkisen omaisuuden suojasta sähköisessä liikenteessä. Erityisen merkityksellinen on 8 artikla, jonka otsikko on ”Seuraamukset ja oikeussuojakeinot” ja jossa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on säädettävä tässä direktiivissä säädettyjen oikeuksien ja velvollisuuksien loukkauksia koskevista asianmukaisista seuraamuksista ja oikeussuojakeinoista, ja niiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että näitä seuraamuksia ja oikeussuojakeinoja sovelletaan. Näin säädettyjen seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja vakuuttavia.

2. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että oikeudenhaltijat, joiden etuihin sen alueella suoritetut loukkaavat toimet vaikuttavat, voivat nostaa vahingonkorvauskanteen ja/tai hakea kieltoa tai määräystä ja tarvittaessa loukkaavan aineiston sekä 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen laitteiden, tuotteiden tai osien takavarikointia.

3. – –”

10. Direktiivin 2001/29 9 artiklassa rajataan direktiivin soveltamisala seuraavasti:

”Tämän direktiivin säännökset eivät vaikuta säännöksiin, jotka koskevat erityisesti patentteja, tavaramerkkejä, malleja, hyödyllisyysmalleja, puolijohdetuotteiden piirimalleja, typografisia merkkejä, ehdollista pääsyä, yleisradiopalvelujen pääsyä kaapeliverkkoihin, kansallisaarteiden suojaa, aineistojen tallentamis- tai luovuttamisvaatimuksia, kilpailun rajoituksia ja vilpillistä kilpailua koskevaa oikeutta, liikesalaisuutta, turvallisuutta, luottamuksellisuutta, tietosuojaa ja yksityisyyden suojaa, julkisten asiakirjojen saatavuutta tai sopimusoikeutta.”

11. Teollis- ja tekijänoikeuksien haltijoiden erityisestä tiedonsaantioikeudesta säädetään teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/48/EY [5] 8 artiklassa seuraavasti:

”1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat teollis- tai tekijänoikeuden loukkausta koskevan oikeudenkäynnin yhteydessä

4 – EYVL L 167, s. 10.

5 – EUVL L 157, s. 45; tässä ratkaisuehdotuksessa käytetään EUVL:n numerossa L 195, s. 16, julkaistua oikaistua toisintoa.

kantajan perustellusta ja oikeasuhteisesta pyynnöstä määrätä, että sellaisten tavaroiden ja palvelujen alkuperästä ja jakeluverkosta, jotka loukkaavat teollis- tai tekijänoikeutta, annetaan tietoja. Tiedonantovelvollinen on teollis- tai tekijänoikeuksia loukannut ja/tai kuka tahansa muu henkilö,

– –

c) jonka on todettu pitävän hallussaan riidanalaisia tavaroita kaupallisessa laajuudessa;

– –

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuihin tietoihin sisältyvät tapauksen mukaan:

a) tuotteen tai palvelujen tuottajien, valmistajien, jakelijoiden, toimittajien ja muiden aikaisempien haltijoiden sekä aiottujen tukku- ja vähittäiskauppiaiden nimet ja osoitteet;

b) – –

3. Edellä 1 ja 2 kohdan säännökset eivät rajoita muita laissa annettuja säännöksiä, jotka

a)–d) – –

tai

e) koskevat tietolähteiden luottamuksellisuuden suojaa tai henkilötietojen käsittelyä.”

12. Samanaikaisesti direktiivi 2004/48 ei 2 artiklan 3 kohdan mukaan vaikuta

”a) teollis- ja tekijänoikeuksia koskevaa aineellista oikeutta sääteleviin yhteisön säädöksiin, joita ovat yleisesti direktiivi 95/46/EY, direktiivi 1999/93/EY ja direktiivi 2000/31/EY, eikä erityisesti direktiivin 2000/31/EY 12–15 artiklaan;

b) – –”

2. Tietosuojaa koskevat säännökset

13. Tietosuojan kannalta merkityksellinen on henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla 12.7.2002 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/58/EY. [6]

14. Direktiivillä ”yhdenmukaistetaan [1 artiklan 1 kohdan mukaan] jäsenvaltioiden säännökset, joita tarvitaan samantasoisen perusoikeuksien ja -vapauksien, erityisesti yksityisyyttä koskevan oikeuden, suojan varmistamiseksi henkilötietojen käsittelyssä sähköisen viestinnän alalla sekä tällaisten tietojen ja sähköisten viestintälaitteiden ja -palvelujen vapaan liikkuvuuden varmistamiseksi yhteisössä”.

15. Direktiivin 1 artiklan 2 kohdan mukaan direktiivin säännöksillä täsmennetään ja täydennetään yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 24.10.1995 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 95/46/EY [7] 1 kohdassa mainittuja tarkoituksia varten.

16. Direktiivin 2002/58 2 artiklan b alakohdan mukaan liikennetiedoilla tarkoitetaan ”tietoja, joita käsitellään sähköisessä viestintäverkossa välitettävää viestintää tai sen laskutusta varten”.

17. Liikennetietojen käsittelemistä säännellään 6 artiklalla, jossa todetaan seuraavaa:

”1. Tilaajia ja käyttäjiä koskevat liikennetiedot, jotka yleisen viestintäverkon tai yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoaja käsittelee ja tallentaa, on poistettava tai tehtävä nimettömiksi, kun niitä ei enää tarvita viestinnän välittämiseen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän artiklan 2, 3 ja 5 kohdan sekä 15 artiklan 1 kohdan soveltamista.

2. Tilaajalaskutusta ja yhteenliittämismaksuja varten tarvittavia liikennetietoja voidaan käsitellä. Tällainen käsittely on sallittua ai-

6 – EYVL L 201, s. 37.
7 – EYVL L 281, s. 31.

noastaan sen ajanjakson loppuun asti, jona lasku voidaan laillisesti riitauttaa tai maksu periä.

3.–5. – –

6. Tämän artiklan 1, 2, 3 ja 5 kohta ei rajoita toimivaltaisten elinten mahdollisuutta saada voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti liikennetietoja riitojen, erityisesti yhteenliittämiseen tai laskutukseen liittyvien, ratkaisemiseksi.”

18. Direktiivin 2002/58 6 artiklan 1 kohdassa mainittu 15 artiklan 1 kohdan varauma kuuluu seuraavasti:

”Jäsenvaltiot voivat toteuttaa lainsäädännöllisiä toimenpiteitä, joilla rajoitetaan tämän direktiivin 5 artiklassa, 6 artiklassa, 8 artiklan 1, 2, 3 ja 4 kohdassa sekä 9 artiklassa säädettyjen oikeuksien ja velvollisuuksien soveltamisalaa, jos tällaiset rajoitukset ovat välttämättömiä, asianmukaisia ja oikeasuhteisia demokraattisen yhteiskunnan toimenpiteitä kansallisen turvallisuuden (valtion turvallisuus) sekä puolustuksen, yleisen turvallisuuden tai rikosten tai sähköisen viestintäjärjestelmän luvattoman käytön torjunnan, tutkinnan, selvittämisen ja syyteharkinnan varmistamiseksi direktiivin 95/46/EY 13 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Tätä varten jäsenvaltiot voivat muun muassa hyväksyä lainsäädännöllisiä toimenpiteitä, joissa säädetään tietojen säilyttämisestä sellaiseksi rajoitetuksi ajaksi, joka on perusteltua tässä kohdassa säädetyistä syistä. Kaikkien tässä kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden on oltava yhteisön oikeuden yleisten periaatteiden mukaisia, mukaan lukien Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut periaatteet.”

19. Varaumaa selvitetään johdanto-osan 11 perustelukappaleessa:

”(11) Tämä direktiivi, samoin kuin direktiivi 95/46/EY, ei koske perusoikeuksien ja -vapauksien turvaamista sellaisessa toiminnassa, joka ei kuulu yhteisön oikeuden soveltamisalaan. Tästä syystä se ei vaikuta tasapainoon, joka tällä hetkellä vallitsee yksittäisten henkilöiden yksityisyyden suojan ja niiden tämän direktiivin 15 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden välillä, joita jäsenvaltiot voivat toteuttaa yleisen turvallisuuden, maanpuolustuksen tai valtion turvallisuuden (valtion taloudellinen hyvinvointi mukaan lukien, kun toimet liittyvät valtion turvallisuuteen) suojelemiseksi sekä rikosoikeuden täytäntöönpanemiseksi. Näin ollen tämä direktiivi ei vaikuta jäsenvaltioiden

mahdollisuuteen harjoittaa sähköisen viestinnän laillista telekuuntelua tai toteuttaa muita toimenpiteitä, jos ne ovat välttämättömiä edellä mainittuja tarkoituksia varten ja jos noudatetaan ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehtyä eurooppalaista yleissopimusta sellaisena kuin sitä on Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen päätöksissä tulkittu. Näiden toimenpiteiden on oltava asianmukaisia, niiden on ehdottomasti oltava oikeassa suhteessa niiden tarkoitukseen nähden sekä välttämättömiä demokraattisessa yhteiskunnassa ja ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen mukaisia asianmukaisia suojamääräyksiä olisi sovellettava niihin.”

20. Direktiivin 2002/58 19 artiklassa säädetään direktiivin suhteesta edeltäjäänsä eli direktiiviin 97/66 seuraavaa:

”Kumotaan direktiivi 97/66/EY edellä 17 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta päivästä lukien.

Kumottuun direktiiviin tehtyjä viittauksia pidetään tähän direktiiviin kohdistuvina.”

21. Direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdassa viitataan direktiivin 95/46 13 artiklan 1 kohtaan, joka kuuluu seuraavasti:

”1. Jäsenvaltiot voivat toteuttaa lainsäädännöllisiä toimenpiteitä, joilla pyritään rajoittamaan 6 artiklan 1 kohdassa, 10 artiklassa, 11 artiklan 1 kohdassa sekä 12 ja 21 artiklassa säädettyjen oikeuksien ja velvoitteiden alaa, jos tällaiset rajoitukset ovat välttämättömiä, jotta varmistettaisiin

a) valtion turvallisuus,

b) puolustus,

c) yleinen turvallisuus,

d) rikosten tai, säännellyn ammattitoiminnan osalta, ammattietiikan rikkomusten torjunta, tutkinta, selvittäminen ja syyteharkinta,

e) jäsenvaltiolle tai Euroopan unionille tärkeä taloudellinen tai rahoituksellinen etu, myös rahaa, talousarviota ja verotusta koskevissa asioissa,

f) valvonta-, tarkastus- tai sääntelytehtävä, joka satunnaisestikin liittyy julkisen vallan käyttämiseen c, d ja e alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa,

g) rekisteröidyn suojelu tai muiden oikeudet ja vapaudet."

22. Lisäksi on syytä huomauttaa, että direktiivin 95/46 29 artiklan nojalla perustettiin jäsenvaltioiden tietosuojavalvontaviranomaisten edustajista koostuva itsenäinen työryhmä (jäljempänä tietosuojatyöryhmä). [8] Sen tehtävänä on antaa lausuntoja tietosuojalainsäädäntöön liittyvistä kysymyksistä. EY 286 artiklan ja asetuksen N:o 45/2001 [9] nojalla perustettu tietosuojavaltuutettu hoitaa samankaltaisia tehtäviä.

23. Lisäksi tarkasteltavana olevan asian kannalta merkityksellinen on myös yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tai yleisten viestintäverkkojen yhteydessä tuotettavien tai käsiteltävien tietojen säilyttämisestä ja direktiivin 2002/58/EY muuttamisesta 15.3.2006 annettu direktiivi 2006/24/EY. [10]

24. Direktiivillä 2006/24 velvoitetaan jäsenvaltiot muun muassa säilyttämään internetliikennettä koskevat tiedot. Direktiivi on 15 artiklan mukaisesti pantava täytäntöön viimeistään 15.9.2007, mutta direktiivin soveltamista on internetliikennettä koskevien tietojen säilyttämisen osalta mahdollista lykätä 18 kuukaudella. Espanja ei ole käyttänyt tätä mahdollisuutta.

25. Direktiivin 2006/24 11 artiklalla lisättiin direktiivin 2002/58 15 artiklaan uusi 1 a kohta, jossa todetaan seuraavaa:

"Edellä olevaa 1 kohtaa ei sovelleta tietoihin, jotka on – – direktiivin 2006/24/EY nojalla erityisesti säilytettävä kyseisen direktiivin 1 artiklan 1 kohdassa eriteltyjä tarkoituksia varten."

8 – Tietosuojatyöryhmän asiakirjat ovat saatavana www-osoitteesta http://ec.europa.eu/justice_home/fsj/privacy/workinggroup/index_de.htm.

9 – Yksilöiden suojelusta yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 18.12.2000 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 45/2001 (EYVL 2001, L 8, s. 1).

10 – EUVL L 105, s. 54.

26. Direktiivin 2006/24 nojalla säilytettyjen tietojen toimittamista säännellään 4 artiklalla, jossa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on toteutettava toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että tämän direktiivin nojalla säilytetyt tiedot toimitetaan yksinomaan erityistapauksissa kansallisen lainsäädännön mukaan toimivaltaisille kansallisille viranomaisille. Kunkin jäsenvaltion on kansallisessa lainsäädännössään määritettävä noudatettavat menettelyt ja säilytettävien tietojen saannin edellytykset ottaen huomioon välttämättömyyden ja suhteellisuuden vaatimusten täyttyminen sekä Euroopan unionin oikeuden ja kansainvälisen julkisoikeuden asiaan liittyvät säännökset ja erityisesti Euroopan ihmisoikeussopimuksen määräykset, sellaisina kuin Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on niitä tulkinnut.”

B *Espanjan lainsäädäntö*

27. Kansallinen tuomioistuin mainitsee asiaa koskevista kansallisista oikeussäännöistä ensisijaisesti 11.7.2002 annetun Ley 34/2002 de Servicios de la Sociedad de la Información y de Comercio Electrónico -nimisen lain (jäljempänä tietoyhteiskunnasta ja sähköisestä kaupankäynnistä annettu laki) 12 §:n 1–3 momentin:

”12 §. Velvollisuus säilyttää liikennetiedot sähköisen viestinnän alalla

1. Sähköisten viestintäverkkojen ja -palveluiden operaattorit, televiestintäverkkoliittymien tarjoajat ja tietojentallennuspalveluiden tarjoajat säilyttävät enintään vuoden ajan yhteyksiä ja liikennettä koskevat tiedot, jotka ovat syntyneet tietoyhteiskunnan palvelun tarjoamisen yhteydessä, tässä pykälässä ja sen täytäntöönpanoa varten annetuissa asetuksissa säädetyllä tavalla.

2. – – Sähköisten viestintäverkkojen ja -palveluiden operaattorit ja tässä pykälässä tarkoitettujen palveluiden tarjoajat eivät saa käyttää säilyttämiään tietoja muuhun kuin seuraavassa momentissa mainittuun tai muuhun lainmukaiseen tarkoitukseen, ja niiden on toteutettava asianmukaiset turvatoimet sen välttämiseksi, että tiedot häviävät tai muuntuvat ja että niihin päästään tutustumaan luvattomasti.

3. Tiedot säilytetään rikosoikeudellisen tutkinnan yhteydessä tapahtuvaa käyttöä varten tai yleisen turvallisuuden ja maanpuolustuksen takaamiseksi ja ne on pyynnöstä luovutettava tuomareiden, tuomioistuinten tai syyttäjälaitoksen käyttöön. Näiden tietojen luovuttaminen lainvalvontaviranomaisille tapahtuu henkilötietojensuojaa koskevan lainsäädännön mukaisesti."

28. Lisäksi kansallinen tuomioistuin toteaa, että tekijänoikeuksien loukkaus on Espanjassa rangaistava teko vain, mikäli sillä on tavoiteltu voittoa. [11]

III Teknistä taustaa, tosiseikat ja pääasia

29. Pääasian kantaja (Productores de Música de España, jäljempänä Promusicae) on voittoa tavoittelematon yhdistys, jonka jäsenet ovat musiikkitallenteiden ja ensisijaisesti musiikkia sisältävien audiovisuaalisten tallenteiden tuottajia ja julkaisijoita. Se vaatii kansallisessa tuomioistuimessa, että internetyhteyksiä tarjoavan espanjalaisen Telefónica de España SAU (jäljempänä Telefónica) -nimisen liikeyrityksen on paljastettava tiettyjen internetin käyttäjien henkilöllisyys ja kotiosoite. Promusicae on yksilöinyt nämä henkilöt niin sanottujen IP-osoitteiden sekä niiden käyttöpäivän ja -ajankohdan perusteella.

30. IP-osoite on puhelinnumeroon verrattavissa oleva numeerinen osoite, joka mahdollistaa verkkoon liitettyjen laitteiden, kuten verkkopalvelinten, sähköpostipalvelinten tai kotitietokoneiden, välisen viestinnän internetissä. Esimerkiksi sen palvelimen, jonka kautta pääsee yhteisöjen tuomioistuimen verkkosivuille, IP-osoite on 147.67.243.28. [12] Siirryttäessä tietylle verkkosivulle yhteyttä ottavan tietokoneen osoite ilmoitetaan tietokoneelle, jolle verkkosivu on tallennettu, joten tietoja voidaan ohjata internetin kautta tietokoneelta toiselle.

31. Yksityisten käyttäjien internetyhteyksiä varten voidaan – puhelinverkon liittymän tapaan – antaa kiinteitä IP-osoitteita. Näin tapahtuu kuitenkin varsin harvoin, koska internet on vielä tällä hetkellä organisoitu siten, että kunkin internetoperaattorin käytettävissä on vain rajallinen

11 – Tuomioistuin viittaa 5.5.2006 julkaistuun Fiscalia General del Estadon asiakirjaan "Circular 1/2006 sobre los delitos contra la propiedad intelectual e industrial tras la reforma de la Ley Orgánica 15/2003", http://www.fiscal.es/csblob/CIRCULAR%201-2006.doc?blobcol=urldata&blobheader=application%2Fmsword&blobkey=id&blobtable=MungoBlobs&blobwhere=1109248064092&ssbinary=true, s. 37 ja sitä seuraavat sivut.

12 – Lähde: www.dnsstuff.com.

määrä osoitteita.[13] Tämän vuoksi useimmiten – kuten myös tarkasteltavana olevassa asiassa – käytetään dynaamisia IP-osoitteita, toisin sanoen operaattori antaa asiakkailleen kutakin yhteydenottoa varten tilapäisen osoitteen osoitekiintiöstään. Luonnollisesti tämä osoite voi muuttua kunkin yhteydenoton yhteydessä.

32. Promusicae on ilmoittanut yksilöineensä joukon IP-osoitteita, joiden kautta on tiettyinä ajankohtina tarjottu tiedostojenjakoon (filesharing) musiikkitiedostoja, joiden tekijän- ja lisenssioikeudet kuuluvat sen jäsenille.

33. Tiedostojenjako on yksi tapa vaihtaa keskenään tiedostoja, esimerkiksi musiikkia tai elokuvia. Käyttäjä kopioi ensiksi tiedostot omalle tietokoneelleen ja tarjoaa ne sitten kaikkien niiden käyttöön, jotka ovat häneen yhteydessä internetin ja tietyn ohjelman – tässä tapauksessa Kazaan – välityksellä. Tällöin käytetään tavallisesti[14] sen käyttäjän IP-osoitetta, joka tarjoaa tiedoston muiden käyttöön ja joka siten voidaan saada selville.

34. Nostaakseen kanteen mainittuja käyttäjiä vastaan Promusicae vaatii asianomaista operaattoria eli Telefónicaa ilmoittamaan käyttäjät, joille Promusicaen yksilöimät IP-osoitteet oli annettu sen ilmoittamina ajankohtina. Telefónica voi saada selville kussakin tapauksessa käytetyn liittymän, sillä se tallentaa yhteyden päätyttyäkin tiedon siitä, kenelle se on kulloinkin antanut tietyn IP-osoitteen.

35. Kansallinen tuomioistuin teki ensin päätöksen, jossa se kehotti Telefónicaa toimittamaan pyydetyt tiedot. Telefónica kuitenkin esitti vastaväitteen, että se ei informaatioyhteiskunnasta ja sähköisestä kaupankäynnistä annetun lain 12 §:n mukaisesti voi missään tapauksessa toimittaa tietoja. Telefónican mukaan sähköisten viestintäpalveluiden operaattorilla tai palvelun tarjoajalla on velvollisuus luovuttaa tiedot, jotka sen on lain mukaan tallennettava, ainoastaan rikosoikeudellisen tutkinnan yhteydessä tai kun tämä on tarpeen yleisen turvallisuuden säilyttämiseksi tai kun kansallinen turvallisuus on uhattuna.

36. Kansallinen tuomioistuin katsoo, että tämä näkemys saattaa pitää paikkansa Espanjan lainsäädännön perusteella, mutta

13 – Ks. komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille: Internetin seuraava sukupolvi – tärkeimmät toimenpiteet siirryttäessä internetin uuteen IPv6-yhteyskäytäntöön, KOM(2002) 96.

14 – Teknisesti näyttää myös olevan mahdollista salata oma IP-osoitteensa. Nämä vaihtoehdot ovat kuitenkin maksullisia ja/tai hitaita. Vrt. Wikipedia-artikkeli ”Anonymous P2P”, http://en.wikipedia.org/wiki/Anonymous_p2p ja internetin yksityisyyttä käsittelevä 21.11.2000 päivätty tietosuojatyöryhmän valmisteluasiakirja WP 37 (s. 86 ja 87), jossa ei ole vielä huomioitu vertaisverkkoja.

on kuitenkin sitä mieltä, että kyseinen säännös on tällöin ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa. Näin ollen se esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Sallitaanko yhteisön oikeudessa ja erityisesti direktiivin 2000/31 15 artiklan 2 kohdassa ja 18 artiklassa, direktiivin 2001/29 8 artiklan 1 ja 2 kohdassa, direktiivin 2004/48 8 artiklassa sekä perusoikeuskirjan 17 artiklan 2 kohdassa ja 47 artiklassa se, että jäsenvaltiot rajoittavat sähköisten viestintäverkkojen ja -palveluiden operaattoreiden, televiestintäverkkoliittymien tarjoajien ja tietojentallennuspalvelujen tarjoajien velvollisuutta, jonka mukaan niiden on säilytettävä ja asetettava saataville tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisen yhteydessä syntyneet yhteys- ja liikennetiedot siten, että tämä velvollisuus koskee vain rikosoikeudellista tutkintaa tai yleisen turvallisuuden ja maanpuolustuksen takaamista muttei siviiliprosesseja?”

37. Asian käsittelyyn ovat osallistuneet Promusicae, Telefónica, Suomi, Italia, Slovenia, Yhdistynyt kuningaskunta ja komissio. Tietosuojatyöryhmä [15] ja Euroopan tietosuojavaltuutettu eivät osallistuneet asian käsittelyyn varsinkaan siksi, että yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 23 artiklassa ei määrätä niiden osallistumisesta. Koska ne kuitenkin voivat myötävaikuttaa merkittävällä tavalla tietosuojalainsäädäntöön liittyvien kysymysten käsittelyyn, olen kiinnittänyt erityistä huomiota ainakin niiden julkaistuihin lausuntoihin tässä asiassa esitetyistä kysymyksistä.

IV Oikeudellinen arviointi

38. Yhteisöjen tuomioistuimen tehtävänä on selvittää, sopiiko kansallisen tuomioistuimen mainitsemien direktiivien kanssa yhteen se, että yhteystietojen toimittamisvelvollisuus rajoittuu syytteeseen panoon ja vastaaviin menettelyihin muttei koske siviilioikeudenkäyntejä.

39. Kansallinen tuomioistuin siis katsoo, että Espanjan lainsäädännön ja yhteisön oikeuden

15 – Ks. edellä oleva 22 kohta.

välillä on ristiriita. Tällöin se kuitenkin jättää huomioimatta sen, että kyseinen Espanjan lainsäädännön säännös perustuu direktiivin 2002/58 15 artiklaan ja noudattaa pitkälti sen sanamuotoa. Tähän direktiivin sisältyy säännöksiä sähköisen viestinnän tietosuojasta, ja siltä osin se täydentää direktiiviä 95/46 yleisillä tietosuojasäännöksillä.

40. On siis tutkittava, sopiiko kansallisen tuomioistuimen mainitsemien säädösten kanssa yhteen – tietosuojasäännökset huomioon ottaen – se, että internetoperaattoreilta kielletään tiettyjen tilaajaliittymien haltijoiden yksilöinti, joka mahdollistaisi tekijänoikeusloukkauksiin kohdistuvat siviilioikeudenkäynnit.

A *Tutkittavaksi ottaminen*

41. Ennakkoratkaisupyynnön merkityksellisyys pääasian ratkaisemisen kannalta saattaa kyseenalaistaa pyynnön tutkittavaksi ottamisen. [16] Direktiivillä ei sellaisenaan voida luoda velvoitteita yksityiselle oikeussubjektille. [17] Jos Espanjan lainsäädäntö olisi selvästi ristiriidassa kyseisen tietojen luovuttamisen kanssa, myöskään kansallisen tuomioistuimen pyytämä direktiivien tulkinta ei voisi johtaa siihen, että Telefónica velvoitetaan luovuttamaan tiedot. Käytettävissä olevien tietojen perusteella on kuitenkin mahdollista, että Espanjan lainsäädäntöä voidaan tulkita direktiivien mukaisella tavalla. Niin kauan kuin tämä mahdollisuus on olemassa, tarkasteltavana olevan kaltaista ennakkoratkaisupyyntöä ei voida pitää pääasian ratkaisemisen kannalta merkityksettömänä. [18]

B *Direktiivien väliset suhteet*

42. Eräät osapuolet keskittyvät – lähes yksinomaan – kansallisen tuomioistuimen mainitsemien direktiivien tulkintaan. Ne korostavat toistuvasti tehokkaan oikeussuojan välttämättömyyttä tekijänoikeusloukkauksiin nähden. Komissio sitä vastoin tähdentää perustellusti, että näiden kolmen direktiivin säännökset eivät vaikuta tietosuojalainsäädäntöön.

16 – Vrt. asia C-3/04, Poseidon Chartering, tuomio 16.3.2006 (Kok. 2006, s. I-2505, 14 kohta) ja asia C-217/05, Confederación Española de Empresarios de Estaciones de Servicio, tuomio 14.12.2006 (Kok. 2006, s. I-11987, 17 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

17 – Yhdistetyt asiat C-397/01–C-403/01, Pfeiffer ym., tuomio 5.10.2004 (Kok. 2004, s. I-8835, 108 kohta) ja yhdistetyt asiat C-387/02, C-391/02 ja C-403/02, Berlusconi ym., tuomio 3.5.2005 (Kok. 2005, s. I-3565, 73 kohta).

18 – Vrt. asia C-105/03, Pupino, tuomio 16.6.2005 (Kok. 2005, s. I-5285, 31 kohta ja sitä seuraavat kohdat, erityisesti 48 kohta).

43. Sähköistä kaupankäyntiä koskevaa direktiiviä 2000/31 ei sen 1 artiklan 5 kohdan b alakohdan mukaan sovelleta tietoyhteiskunnan palveluihin liittyviin kysymyksiin, jotka kuuluvat tietosuojasta annetun direktiivin 95/46 ja henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta televiestinnän alalla annetun direktiivin 97/66 soveltamisalaan. Viimeksi mainittu direktiivi on sittemmin korvattu henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla annetulla direktiivillä 2002/58.

44. Samalla tavoin tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa annetun direktiivin 2001/29 9 artiklassa nimenomaisesti säädetään, että direktiivin säännökset eivät vaikuta säännöksiin, jotka koskevat muun muassa tietosuojaa ja yksityisyyden suojaa.

45. Hieman epäselvempi on teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamisesta annetun direktiivin 2004/48 suhde tietosuojaan. Kyseinen direktiivi ei sen 2 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaan vaikuta direktiiviin 95/46. Promusicae päättelee tämän perusteella, että direktiiviä 2002/58, jota ei mainita tässä yhteydessä, ei voida soveltaa direktiivin 2004/48 soveltamisalalla.

46. Tämä väite voitaisiin ymmärtää siten, että noudattaen periaatetta, jonka mukaan myöhempi laki syrjäyttää edeltävän lain (lex posterior derogat legi priori), direktiivi 2004/48 menee direktiivin 2002/58 edelle, muttei nimenomaisesti vaikutusten ulkopuolelle suljetun direktiivin 95/46 edelle. Tähän on kuitenkin vastattava, että direktiivin 2002/58 1 artiklan 2 kohdan perusteella kyseisellä direktiivillä täsmennetään ja täydennetään direktiiviä 95/46. Direktiivillä 2004/48 ei ole tätä tehtävää. Asianlaita on pikemminkin niin, että sen avulla aikaan saatu teollis- ja tekijänoikeuksien suoja ei sen johdanto-osan toisen perustelukappaleen mukaan saisi olla este henkilötietojen suojalle myöskään internetissä. Olisi kuitenkin ristiriitaista, jos täsmentävät ja täydentävät säännökset, jotka erityisesti koskevat internetin tietosuojaa, jota nimenomaisesti ei saa heikentää, syrjäytetään ilman korvaavia säännöksiä ja jos samanaikaisesti edelleen noudatetaan yleisiä säännöksiä. On luontevampaa laajentaa direktiivin 95/46 hyväksi tehty varauma koskemaan direktiiviä 2002/58.

47. Tätä päätelmää puoltaa tässä ratkaisuehdotuksessa käsiteltävän, direktiivin 2004/48 8 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetun tiedonsaantioikeuden osalta se, että mainitut säännökset eivät 8 artiklan 3 kohdan e alakohdan mukaan rajoita muita laissa annettuja säännöksiä, jotka koskevat henkilötietojen käsittelyä. Tätä uudelleen ilmaistua tietosuojan

nimenomaista painotusta ei vielä ollut komission ehdotuksessa vaan se lisättiin direktiiviin neuvostossa ja parlamentissa käytyjen keskustelujen aikana. [19] Direktiiviin 2002/58 sisältyy juuri tällaisia säännöksiä, minkä vuoksi siitä ei poiketa ainakaan tässä ratkaisuehdotuksessa käsiteltävän, direktiivin 2004/48 8 artiklan mukaisen tiedonsaantioikeuden perusteella.

48. Lisäksi on syytä huomauttaa, että myöskään TRIPS-sopimuksessa [20] ei vaadita, että tietosuoja olisi jätettävä taka-alalle direktiiviin 2004/48 nähden. Promusicae esittää perustellusti, että TRIPS-sopimuksen 41 ja 42 artiklassa vaaditaan teollis- ja tekijänoikeuksien tehokasta suojaa ja että erityisesti oikeussuojan on oltava mahdollinen. TRIPS-sopimuksen 47 artiklan mukaan tietoja voidaan kuitenkin vaatia ainoastaan oikeudenloukkaajilta. [21] Sopimusvaltiot voivat esittää tällaisen vaatimuksen, mutta 47 artiklan sanamuodon mukaan niillä ei ole velvollisuutta toimia näin. [22] Tiedonantovelvollisuuden laajentaminen kolmansiin osapuoliin direktiivin 2004/48 8 artiklalla menee jopa tätä vaihtoehtoa pidemmälle. Niinpä sitä voidaankin rajoittaa tietosuojan perusteella ilman ristiriitaa TRIPS-sopimuksen kanssa.

49. Kansallisen tuomioistuimen mainitsemat kolme direktiiviä jäävät siis taka-alalle tietosuojadirektiiveihin 95/46 ja 2002/58 nähden. Toisin kuin eräät osapuolet esittävät, tämä ei tarkoita sitä, että tietosuoja olisi ensisijainen näiden direktiivien tavoitteisiin nähden. Pikemminkin on luotava suhteellinen tasapaino tietosuojan ja näiden tavoitteiden välille tietosuojadirektiivien yhteydessä.

C *Tietosuoja*

50. Tarkasteltavana olevan asian kannalta merkityksellisiä johdetun oikeuden säädöksiä ovat direktiivi 2002/58, jolla säännellään

19 – Vrt. komission ehdotuksen (KOM(2003) 46) 9 artiklan 3 kohdan e alakohtaa 19.12.2003 annetun neuvoston konsolidoidun luonnoksen (neuvoston asiakirja 16289/03) samaan säännökseen ja 8 artiklan 3 kohdan e alakohtaan parlamentin tarkistamassa luonnoksessa (EUVL C 102 E, s. 242 ja sitä seuraavat sivut), jonka neuvosto hyväksyi sellaisenaan.

20 – Maailman kauppajärjestön perustamissopimuksen liitteeseen 1 C sisältyvä teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista tehty sopimus, joka hyväksyttiin Euroopan yhteisön puolesta yhteisön toimivaltaan kuuluvissa asioissa 22.12.1994 tehdyllä neuvoston päätöksellä 94/800/EY (EYVL L 336, s. 1). TRIPS on lyhenne sopimuksen englanninkielisestä nimestä Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights.

21 – Vrt. Daniel Gervais, *The TRIPS Agreement: Drafting History and Analysis*, Lontoo, 2003, s. 291.

22 – Tällä kannalla olivat myös neuvosto ja komissio direktiivin 2004/48 antamismenettelyn aikana (neuvoston asiakirja 6052/04, 9.2.2004, s. 6 ja 7).

sähköisen viestinnän tietosuojaa, ja sen ohella direktiivi 95/46, jolla säännellään tietosuojaa yleisesti. Yhteisöjen tuomioistuin saa kuitenkin tietosuojaa koskevien perusoikeuksien muodostamasta perustasta merkittäviä viitteitä johdetun oikeuden säännösten tulkintaa varten.

1. Tietosuojan yhteys perusoikeuksiin

51. Tietosuoja perustuu yksityisyyttä koskevaan perusoikeuteen, josta määrätään Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn Euroopan yleissopimuksen (jäljempänä Euroopan ihmisoikeussopimus) 8 artiklassa. [23] Nizzassa 7.12.2000 julistetun Euroopan unionin perusoikeuskirjan [24] (jäljempänä perusoikeuskirja) 7 artiklassa vahvistetaan tämä perusoikeus, ja 8 artiklassa tähdennetään perusoikeutta henkilötietojen suojaan, mukaan lukien tietosuojan tärkeät perusperiaatteet.

52. Henkilötietojen toimittamisella ulkopuoliselle loukataan asianomaisten oikeutta yksityisyyteen, käytettiinpä toimitettuja tietoja sittemmin miten tahansa, ja näin ollen se on Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8 artiklassa tarkoitettua puuttumista. [25]

53. Tämänkaltaisella puuttumisella rikotaan Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8 artiklaa, paitsi jos ”laki sen sallii”. [26] Puuttumisen on ennakoitavuusedellytyksen mukaisesti oltava sanamuodoltaan riittävän täsmällinen, jotta lain adressaatit voivat toimia sen mukaisesti. [27] Ennakoitavuusedellytys on saanut tietosuojalainsäädännössä erityisen ilmenemismuodon perusoikeuskirjan 8 artiklan 2 kohdassa nimenomaisesti mainitun käyttötarkoituksen rajoittamisen myötä. Käyttötarkoituksen rajoittaminen on konkretisoitu direktiivin 95/46 6 artiklan 1 kohdan b alakohdassa, jonka mukaan henkilötietoja saa kerätä ainoastaan tiettyä nimenomaista ja laillista tarkoitusta varten, eikä niitä myöhemmin saa käsitellä näiden tarkoitusten kanssa yhteensopimattomalla tavalla.

54. Lisäksi yksityisyyteen puuttumisen – henkilötietojen käsittelyn – on oltava

23 – Yhdistetyt asiat C-465/00, C-138/01 ja C-139/01, Österreichischer Rundfunk ym., tuomio 20.5.2003 (Kok. 2003, s. I-4989, 73 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

24 – EYVL C 364, s. 1.

25 – Edellä alaviitteessä 23 mainitut yhdistetyt asiat Österreichischer Rundfunk ym., tuomion 74 kohta.

26 – Edellä alaviitteessä 23 mainitut yhdistetyt asiat Österreichischer Rundfunk ym., tuomion 76 kohta.

27 – Edellä alaviitteessä 23 mainitut yhdistetyt asiat Österreichischer Rundfunk ym., tuomion 77 kohta, jossa viitataan Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntöön.

oikeassa suhteessa tavoiteltaviin päämääriin. [28] Kyseessä on oltava pakottava sosiaalinen tarve ja toteutetun toimenpiteen on oltava oikeassa suhteessa tavoiteltuun lailliseen päämäärään nähden. [29]

55. Tarkasteltavana olevassa asiassa on laillisten päämäärien osalta otettava huomioon tekijänoikeuksien haltijoiden kyseiset perusoikeudet, erityisesti omaisuuden suoja ja oikeus tehokkaaseen oikeussuojaan. Myös nämä kaksi perusoikeutta kuuluvat vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisön oikeuden yleisiin periaatteisiin, [30] mikä vahvistettiin perusoikeuskirjan 17 ja 47 artiklalla. Perusoikeuskirjan 17 artiklan 2 kohdassa korostetaan, että omistamisen perusoikeudella turvataan myös teollis- ja tekijänoikeudet. [31]

56. Yhteisön lainsäätäjän on ensin luotava tasapaino kyseisten perusoikeuksien välille, samoin yhteisöjen tuomioistuimen tulkitessaan yhteisön oikeutta. Myös jäsenvaltioilla on kuitenkin velvollisuus ottaa ne huomioon käyttäessään jäljellä olevaa lainsäädännöllistä liikkumavaraa pantaessa täytäntöön direktiivejä. Lisäksi jäsenvaltioiden viranomaisten ja tuomioistuinten on paitsi tulkittava kansallista lainsäädäntöään tietosuojadirektiivien mukaisella tavalla myös kiinnitettävä huomiota siihen, että ne eivät nojaudu sellaiseen direktiivien tulkintaan, joka on ristiriidassa yhteisön oikeusjärjestyksellä suojattujen perusoikeuksien tai yhteisön oikeuden muiden yleisten periaatteiden kanssa. [32]

2. Tietosuojadirektiivien sovellettavuus

57. Johdettu oikeus konkretisoi tietosuojaa koskevasta perusoikeudesta annettuja oikeussääntöjä ja laajentaa niitä erään tarkasteltavana olevaan asiaan ratkaisevasti vaikuttavan seikan osalta. Direktiiveissä ei nimittäin ainoastaan säädetä viranomaisten suhteesta tietosuojaan vaan niissä samalla

28 – Edellä alaviitteessä 23 mainitut yhdistetyt asiat Österreichischer Rundfunk ym., tuomion 80 kohta.

29 – Edellä alaviitteessä 23 mainitut yhdistetyt asiat Österreichischer Rundfunk ym., tuomion 83 kohta, jossa viitataan Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntöön.

30 – Ks. omaisuudensuojan osalta esim. asia 265/87, Schräder, tuomio 11.7.1989 (Kok. 1989, s. 2237, Kok. Ep. X, s. 109, 15 kohta); asia C-200/96, Metronome Musik, tuomio 28.4.1998 (Kok. 1998, s. I-1953, 21 kohta) ja yhdistetyt asiat C-453/03, C-11/04, C-12/04 ja C-194/04, ABNA ym., tuomio 6.12.2005 (Kok. 2005, s. I-10423, 87 kohta) sekä tehokkaan oikeussuojan osalta asia 222/84, Johnston, tuomio 15.5.1986 (Kok. 1986, s. 1651, Kok. Ep. VIII, s. 621, 18 ja 19 kohta); asia 222/86, Heylens ym., tuomio 15.10.1987 (Kok. 1987, s. 4097, Kok. Ep. IX, s. 225, 14 kohta); asia C-50/00 P, Unión de Pequeños Agricultores v. neuvosto, tuomio 25.7.2002 (Kok. 2002, s. I-6677, 39 kohta) ja asia C-432/05, Unibet, tuomio 13.3.2007 (Kok. 2007, s. I-2271, 37 kohta).

31 – Näin todettiin jo edellä alaviitteessä 30 mainitussa asiassa Metronome Musik, tuomion 21 ja 26 kohta sekä äskettäin Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen asiassa Anheuser-Busch Inc. v. Portugali 11.1.2007 antamassa tuomiossa (valitus 73049/01, 72 kohta).

32 – Vrt. asia C-101/01, Lindqvist, tuomio 6.11.2003 (Kok. 2003, s. I-12971, 87 kohta).

laajennetaan tietosuoja koskemaan yksityishenkilöitä, mikäli kyseessä ei ole direktiivin 95/46 3 artiklan 2 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettu yksinomaan henkilökohtaista tai omaa kotitaloutta koskeva luonnollisen henkilön toiminta.[33] Tällä tavoin yhteisö toteuttaa ja konkretisoi yhden tietosuojaa koskevaan perusoikeuteen perustuvan suojelutavoitteen.[34]

58. Siviilioikeudellisia toimenpiteitä, joihin Promusicae on ryhtynyt tekijänoikeusloukkausten osalta, ja Telefónican suorittamaa yhteystietojen käsittelyä ei voida pitää henkilökohtaisena tai omaa kotitaloutta koskevana toimintana. Tämä käy yhteystietojen käsittelyn osalta ilmi myös direktiivistä 2002/58, jossa ei säädetä henkilökohtaiseen tai omaa kotitaloutta koskevaan toimintaan sovellettavasta poikkeuksesta vaan jonka lähtökohtana on se, että sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajien suorittama henkilötietojen käsittely periaatteessa kuuluu tietosuojan piiriin. Näin ollen tämäntyyppisten tietojen toimittamista yksityisyritysten välillä ei ole suljettu tietosuojan soveltamisalan ulkopuolelle. Onkin tutkittava, täyttyvätkö muut tietosuojalainsäädännön soveltamisen edellytykset tarkasteltavana olevassa asiassa.

59. Direktiiviä 2002/58 sovelletaan sen 3 artiklan 1 kohdan mukaan henkilötietojen käsittelyyn, joka liittyy yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoamiseen yleisissä viestintäverkoissa yhteisössä. Direktiivin 2002/58 2 artiklan mukaan nämä käsitteet määritellään direktiiveissä 95/46 ja 2002/21.[35]

60. Internetyhteyden tarjoamisessa on kyse yleisesti saatavilla olevasta, direktiivin 2002/21 2 artiklan c alakohdassa tarkoitetusta sähköisestä viestintäpalvelusta eli tavallisesti korvausta vastaan suoritetusta palvelusta, joka muodostuu kokonaan tai pääosin signaalien siirtämisestä sähköisissä viestintäverkoissa.

61. Tiedot käyttäjistä, joille tietyt IP-osoitteet oli annettu tiettyinä ajankohtina, muodostuvat direktiivin 95/46 2 artiklan a alakohdassa tarkoitetuista henkilötiedoista

33 – Vrt. edellä alaviitteessä 32 mainittu asia Lindqvist, tuomion 46 ja 47 kohta.

34 – Saksan Bundesverfassungsgericht (liittovaltion perustuslakituomioistuin) jopa totesi puhelinsalaisuuden osalta 9.10.2002 antamissaan tuomioissa (1 BvR 1611/96 ja 1 BvR 805/98, BVerfGE 106, s. 28 [s. 37], 21 kohta toisinnossa, joka on saatavana www-osoitteesta www.bundesverfassungsgericht.de) ja 27.10.2006 antamassaan tuomiossa (1 BvR 1811/99, Multimedia und Recht 2007, s. 308, 13 kohta toisinnossa, joka on saatavana www-osoitteesta www.bundesverfassungsgericht.de), että tällainen suojeluvelvollisuus koskee valtiota. Tarkasteltavana olevassa asiassa ei kuitenkaan ole tarpeen ratkaista sitä, perustuvatko yksityishenkilöitä koskevat tietosuojalainsäädännön velvollisuudet yhteisön oikeudessa myös pakottavaan yhteisön suojeluvelvollisuuteen.

35 – Sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen yhteisestä sääntelyjärjestelmästä 7.3.2002 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/21/EY (EYVL L 108, s. 33).

eli tunnistettua tai tunnistettavissa olevaa [36] luonnollista henkilöä koskevista tiedoista. Näiden tietojen avulla yhdistetään tiettyä IP-osoitetta käyttäen toteutetut toimet kyseisen liittymän haltijaan.

62. Tämäntyyppisten tietojen luovuttaminen mainitaan direktiivin 95/46 2 artiklan b alakohdassa nimenomaisesti esimerkkinä käsittelystä eli joko automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tai manuaalisesti suoritettavasta toiminnosta.

63. Samanaikaisesti ainakin tilapäisesti käyttäjille annetut IP-osoitteet ovat direktiivin 2002/58 2 artiklan b alakohdassa tarkoitettuja liikennetietoja eli tietoja, joita käsitellään sähköisessä viestintäverkossa välitettävää viestintää varten.

3. Sovellettavat käsittelyä koskevat kiellot

64. Direktiivin 2002/58 5 artiklan 1 kohdan mukaan viestinnän luottamuksellisuus koskee myös viestintään liittyviä liikennetietoja. Jäsenvaltioiden on erityisesti kiellettävä se, että muut henkilöt kuin käyttäjät ilman kyseisten käyttäjien nimenomaista suostumusta tallentavat tai muulla tavalla sieppaavat tai valvovat liikennetietoja, jollei se ole laillisesti sallittua 15 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

65. Direktiivin 2002/58 6 artiklan 1 kohdassa säädetään viestintäverkkojen toimintaan mahdollisesti sisältyvän liikennetietojen tallentamisen osalta, että nämä tilaajia ja käyttäjiä koskevat tiedot, jotka yleisen viestintäverkon tai yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoaja käsittelee ja tallentaa, on poistettava tai tehtävä nimettömiksi, kun niitä ei enää tarvita viestinnän välittämiseen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta mainitun artiklan 2, 3 ja 5 kohdan sekä 15 artiklan 1 kohdan soveltamista.

36 – Mikäli kulloisetkin IP-osoitteiden haltijat ovat tunnistettavissa, koska tiedot internetoperaattorin antamista IP-osoitteista tallennetaan, Promusicaen toteuttamassa IP-osoitetietojen sieppaamisessa on muilta osin kyse henkilötietojen käsittelystä, jonka on täytettävä tietosuojan vaatimukset; vrt. Rechtbank Utrechtin 12.7.2005 antama tuomio asiassa Brein (194741/KGZA 05-462, Promusicaen kirjelmän liite 5, 4.24 kohta ja sitä seuraavat kohdat), 18.1.2005 päivätty tietosuojatyöryhmän valmisteluasiakirja WP 104 tietosuojaa koskevista kysymyksistä immateriaalioikeuksien yhteydessä, s. 4, sekä Ranskan oikeuteen perustuvat Commission nationale de l'informatique et des libertesin (CNIL) päätökset (Délibérations) 2005-235, 18.10.2005, ja 2006-294, 21.12.2006 (saatavana www-osoitteesta http://www.legifrance.gouv.fr/WAspad/RechercheExperteCnil.jsp). Espanjan tietosuojaviranomaisen (Agencia Española de Protección de Datos) ylläpitämässä ilmoitettujen tietojenkäsittelytoimintojen rekisterissä – https://www.agpd.es/index.php?idSeccion=100 – on tätä koskeva Promusicaen hakemus.

66. Internetin käyttöön liittyvien henkilökohtaisten liikennetietojen tallentaminen ja luovuttaminen on siis periaatteessa kiellettyä.

4. Poikkeukset käsittelyä koskevista kielloista

67. Näistä käsittelyä koskevista kielloista on kuitenkin olemassa myös poikkeuksia. Niistä säädetään direktiivin 2002/58 6 ja 15 artiklassa.

a) Direktiivin 2002/58 6 artiklan 2, 3 ja 5 kohdassa säädetyt poikkeukset

68. Direktiivin 2002/58 6 artiklan 1 kohdassa nimenomaisesti poikkeuksina mainitut 2, 3 ja 5 kohta eivät sovellu perusteeksi, jonka nojalla voitaisiin poiketa 1 kohdassa tarkoitetusta käsittelykiellosta luovuttamalla tietoja Promusicaelle.

69. Direktiivin 2002/58 6 artiklan 2 kohdassa sallitaan poikkeuksena kyseisten liikennetietojen käsittely, jos ja siinä määrin kuin niitä tarvitaan tilaajalaskutusta ja yhteenliittämismaksuja varten. Kyseenalaisena voidaan pitää jo sitä, salliiko tämä poikkeus ylipäänsä tallentaa tiedot siitä, kenelle tietty dynaaminen IP-osoite kulloinkin annettiin. Tavallisesti näitä tietoja ei tarvita operaattorin tilaajalaskutusta varten. Yleiset laskutusmenettelyt perustuvat siihen, kuinka kauan käyttäjä on käyttänyt operaattorin tarjoamaa yhteyttä tai kuinka paljon tietoliikennettä käyttäjällä on ollut, ellei sitten ole sovittu rajoittamattomasta yhteyden käytöstä kiinteällä hinnalla. Jos IP-osoitetta ei kuitenkaan ole tarpeen käsitellä laskutusta varten, ei sitä saa myöskään tallentaa tähän tarkoitukseen. [37]

70. Edellä mainitusta riippumatta 6 artiklan 2 kohta ei kuitenkaan sovellu perusteeksi luovuttaa liikennetietoja kolmansille osapuolille, jotka haluavat ryhtyä käyttäjää vastaan toimenpiteisiin kyseistä IP-osoitetta käyttäen toteutettujen toimien perusteella. Tämäntyyppiset oikeudelliset toimenpiteet eivät liity millään tavalla tilaajalaskutukseen tai yhteenliittämismaksuihin.

37 – Ks. tältä osin tietosuojatyöryhmän lausunto liikennetietojen tallentamisesta tilaajalaskutusta varten, WP 69, 29.1.2003, 2.8 kohta.

71. Myöskään direktiivin 2002/58 6 artiklan 3 kohdassa säädettyä poikkeusta ei voida soveltaa. Sen mukaan operaattori voi käsitellä tietoja sähköisten viestintäpalvelujen markkinoimiseksi tai lisäarvopalvelujen tarjoamiseksi ainoastaan käyttäjän suostumuksella.

72. Promusicae ei voi myöskään vedota direktiivin 2002/58 6 artiklan 5 kohtaan. Sen mukaan kolmannet osapuolet saavat käsitellä liikennetietoja operaattorin vastuulla tiettyjä tarkoituksia – varsinkin petostentorjuntaa – varten. Johdanto-osan 29 perustelukappaleessa täsmennetään tältä osin, että petoksella tarkoitetaan sähköisen viestintäpalvelun käyttöä ilman maksun suorittamista. Promusicae ei toimi Telefónican vastuulla, eikä tekijänoikeusloukkausta voida pitää tässä tarkoitettuna petoksena.

b) Direktiivin 2002/58 6 artiklan 6 kohta

73. Promusicae katsoo, että liikennetietoja voidaan kuitenkin direktiivin 2002/58 6 artiklan 6 kohdan mukaan luovuttaa ja käyttää tekijänoikeuksien puolustamiseksi siviilioikeudenkäyntien avulla. Mainitun säännöksen mukaan toimivaltaisilla elimillä on mahdollisuus saada voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti liikennetietoja erityisesti yhteenliittämiseen tai laskutukseen liittyvien riitojen ratkaisemiseksi.

74. Kyseisellä säännöksellä ei kuitenkaan voida perustella liikennetietojen luovuttamista Promusicaelle siksikään, että Promusicae ei ole riitojen ratkaisemisessa toimivaltainen elin. Myöskään Promusicaen ja Telefónican välisessä pääasiassa ei ole havaittavissa, että kyseisten yhteystietojen luovuttaminen tuomioistuimelle olisi välttämätöntä. Sen kysymyksen ratkaiseminen, onko Telefónicalla oikeus ja velvollisuus luovuttaa kyseiset tiedot Promusicaelle, ei edellytä, että tuomioistuin tuntisi tietojen sisällön.

75. Se, että Promusicae vaatii liikennetietoja voidakseen nostaa kanteen kyseisiä käyttäjiä vastaan, ei myöskään ole peruste luovuttaa tietoja direktiivin 2002/58 6 artiklan 6 kohdan nojalla.

76. Sellainen direktiivin 2002/58 6 artiklan 6 kohdan tulkinta, jonka mukaan pelkästään tarkoitus käyttää liikennetietoja

oikeudenkäynnissä mahdollistaa niiden luovuttamisen mahdolliselle vastapuolelle, olisi ilman riittäviä sanamuotoon sisältyviä viitteitä ristiriidassa ennakoitavuuden kanssa, joka on turvattava yksityisyyteen ja tietosuojaan puuttumisen laillisen perustelun yhteydessä. Tällöin otettaisiin 6 artiklan 1 kohdassa mainittujen ja 6 artiklan 2, 3 ja 5 kohdassa sekä 15 artiklan 1 kohdassa suhteellisen selkeästi määriteltyjen poikkeusten lisäksi käyttöön uusi, lähes rajoittamaton poikkeus. [38] Sähköisten viestintäpalvelujen käyttäjän ei 6 artiklan sanamuodon perusteella ole syytä nojautua tähän poikkeukseen.

77. Samalla kyseinen poikkeus ulottuisi hyvin laajalle eikä sen näin ollen voitaisi katsoa olevan oikeassa suhteessa tavoiteltaviin päämääriin. Käyttäjän olisi periaatteessa aina – ei ainoastaan tekijänoikeusloukkauksen yhteydessä – varauduttava siihen, että hänen liikennetietonsa toimitetaan kolmansille osapuolille, jotka jostakin syystä haluavat nostaa kanteen häntä vastaan. Ei ole mahdollista, että tämäntyyppiset riidat aina perustuisivat pakottavaan sosiaaliseen tarpeeseen Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8 artiklaa koskevan oikeuskäytännön [39] mukaisesti.

78. Liikennetietojen tallentamisen tarkoitusten tarkastelu direktiivin 2002/28 6 artiklan perusteella puoltaa tietojen luovuttamisen rajoittamista vielä selkeämmin. Tietojen luovuttamista voidaan perustella ainoastaan direktiivin 95/46 6 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetuilla tallentamisen tarkoituksilla. Näitä tarkoituksia ovat direktiivin 2002/58 6 artiklassa tarkoitettujen liikennetietojen tapauksessa sähköisten viestintäpalvelujen tarjoaminen, tilaajalaskutus, käyttäjän suostumuksella markkinointi ja lisäarvopalvelujen tarjoaminen ja lisäksi operaattorin vastuulla tapahtuva tietojen käsittely asiakastiedusteluja ja petosten paljastamista varten edellä [40] tarkoitetulla tavalla. Riitojen ratkaiseminen ei ole itsenäinen liikennetietojen säilyttämisen tarkoitus vaan se ainoastaan mahdollistaa toimivaltaisten elinten tiedonsaannin. Tämän vuoksi se voi liittyä ainoastaan riitoihin, jotka liittyvät tallentamisen tarkoituksiin. [41] Todisteiden esittäminen kolmansien osapuolten kanssa käytäviä oikeudenkäyntejä varten ei kuitenkaan ole yksilöitävissä oleva tallentamisen tarkoitus.

79. Näin ollen pyydettyjen liikennetietojen luovuttamista Promusicaelle ei voida

38 – Vrt. 29.1.2004 antamani ratkaisuehdotus asiassa C-350/02, komissio v. Alankomaat (Kok. 2004, s. I-6213, 71 kohta), joka koskee direktiivin 97/66 6 artiklan 4 kohdan tulkintaa.

39 – Ks. edellä oleva 54 kohta.

40 – Ks. edellä oleva 72 kohta.

41 – Tältä osin toisessa yhteydessä esittämääni toteamusta, jonka mukaan ”riita-asiat ovat mitä erilaisimpia” (edellä alaviitteessä 38 mainittu asia komissio v. Alankomaat, ratkaisuehdotuksen 81 kohta), ei saa tulkita liian pitkälle.

perustella direktiivin 2002/58 6 artiklan 6 kohdalla.

c) Direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohta

80. Lisäksi direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdassa sallitaan 6 artiklan 1 kohdassa säädettyjen oikeuksien soveltamisalan rajoittaminen. Tällaisten rajoitusten on oltava välttämättömiä, asianmukaisia ja oikeasuhteisia demokraattisen yhteiskunnan toimenpiteitä kansallisen turvallisuuden (valtion turvallisuuden) sekä puolustuksen, yleisen turvallisuuden tai rikosten tai sähköisen viestintäjärjestelmän luvattoman käytön torjunnan, tutkinnan, selvittämisen ja syyteharkinnan varmistamiseksi direktiivin 95/46 13 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

81. Espanja on käyttänyt tätä poikkeusjärjestelyä ja asettanut lain 34/2002 12 §:n 1 momentissa operaattoreille velvollisuuden tallentaa liikenne- ja yhteystiedot. Tietojen luovuttaminen on kuitenkin nimenomaisesti rajattu vain rikosoikeudellisiin tutkintoihin sekä yleisen turvallisuuden ja maanpuolustuksen takaamiseen. Tallennettuja tietoja ei saa luovuttaa muihin tarkoituksiin.

82. Voidaan pitää kyseenalaisena, onko kaikkien käyttäjien liikennetietojen tallentaminen – ikään kuin kaiken varalta – yhteensopivaa perusoikeuksien kanssa, [42] erityisesti silloin kun näin tehdään ilman konkreettista epäilystä. [43] Koska Espanjan lainsäädäntö joka tapauksessa sopii yhteen direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdan sanamuodon kanssa, tietojen säilyttämistä voidaan ainakin nyt esillä olevassa asiassa pitää hyväksyttävänä. Epäilystä vastaava puuttuminen perusoikeuksiin ylittäisi nyt esillä olevan asian ulottuvuuden, joka ei koske 15 artiklan 1 kohdan pätevyyttä. [44] Tätä kysymystä on

42 – Saksan Bundesverfassungsgericht pitää puuttumisen astetta tämäntyyppisissä toimissa korkeana, kun yksityishenkilö ei anna syytä kyseiseen puuttumiseen, mutta väärinkäytösten mahdollisuudet ja tunne valvonnan kohteena olemisesta saattavat lannistaa hänet hänen toimiessaan laillisesti; vrt. 4.4.2006 annettu tuomio rikollisten etsinnästä tietokoneen avulla (1 BvR 518/02, Neue Juristische Wochenschrift 2006, s. 1939 [s. 1944], 117 kohta toisinnossa, joka on saatavana www-osoitteessa www.bundesverfassungsgericht.de).

43 – Vrt. Euroopan tietosuojavaltuutetun lausunto yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tai yleisten viestintäverkkojen yhteydessä tuotettavien tai käsiteltävien tietojen säilyttämistä ja direktiivin 2002/58/EY muuttamista koskevasta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviehdotuksesta (KOM(2005) 438 lopullinen), EUVL C 298, s. 1, sekä tietosuojatyöryhmän 21.10.2005 antama lausunto 4/2005 yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tai yleisten viestintäverkkojen yhteydessä tuotettavien tai käsiteltävien tietojen säilyttämistä ja direktiivin 2002/58/EY muuttamista koskevasta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviehdotuksesta (KOM(2005) 438 lopullinen, 21.9.2005) ja tietosuojatyöryhmän 25.3.2006 antama lausunto 3/2006 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivistä 2006/24/EY yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tai yleisten viestintäverkkojen yhteydessä tuotettavien tai käsiteltävien tietojen säilyttämisestä ja direktiivin 2002/58/EY muuttamisesta.

44 – Vrt. asia C-408/95, Eurotunnel, tuomio 11.11.1997 (Kok. 1997, s. I-6315, 33 ja 34 kohta).

mahdollisesti tuonnempana tarkasteltava direktiivin 2006/24 vuoksi, sillä mainitussa direktiivissä otetaan käyttöön yhteisön oikeudessa sovellettava velvollisuus tietojen säilyttämiseen. [45] Jos yhteisöjen tuomioistuin haluaa kuitenkin jo tarkasteltavana olevassa asiassa tutkia tietojen säilyttämisen hyväksyttävyyttä ennakkokysymyksenä, on varmaankin tarpeen aloittaa suullinen käsittely uudelleen, jotta asianosaisilla on mahdollisuus esittää huomautuksia perussäännön 23 artiklan mukaisesti.

83. Pohjimmiltaan tässä on kuitenkin kyse siitä, salliiko direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohta pyydettyjen – säilytettyjen – tietojen luovuttamisen Promusicaelle. Jos tietojen luovuttaminen on tietosuojalainsäädännön mukaan hyväksyttävää, olisi nimittäin tutkittava, edellyttävätkö kansallisen tuomioistuimen mainitsemat direktiivit – sekä tekijänoikeuksien haltijoiden tässä yhteydessä suojattu omaisuus – sitä, että tätä mahdollisuutta myös käytetään. Tällöin Espanjan tuomioistuimilla olisi velvollisuus käyttää mahdollisesti olemassa olevaa tulkintavaraa mahdollistaakseen näiden tietojen luovuttamisen. [46]

84. Direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdassa mainitaan nimenomaisesti kaksi eri tyyppistä poikkeamisperustetta, joista ensimmäinen käsittää neljä vaihtoehtoa eli kansallisen turvallisuuden (valtion turvallisuuden), puolustuksen, yleisen turvallisuuden sekä rikosten torjunnan, tutkinnan, selvittämisen ja syyteharkinnan ja jälkimmäinen viidennen vaihtoehdon eli sähköisen viestintäjärjestelmän luvattoman käytön. Lisäksi direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdassa viitataan direktiivin 95/46 13 artiklan 1 kohtaan, jossa säädetään muista poikkeamisperusteista.

Direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohta luettuna yhdessä direktiivin 95/46 13 artiklan 1 kohdan g alakohdan kanssa

85. Ensimmäinen peruste tietojen luovuttamiseen voidaan johtaa direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdasta luettuna yhdessä direktiivin 95/46 13 artiklan 1 kohdan g alakohdan kanssa. Direktiivin 95/46 13 artiklan 1 kohdan g alakohdan mukaan henkilötietoja voidaan luovuttaa muiden oikeuksien ja vapauksien suojelemiseksi. Toisin kuin muut direktiivin 95/46 13 artiklan 1 kohdassa mainitut poikkeamisperusteet, tätä perustetta ei nimenomaisesti mainita direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdassa, mutta direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdan

45 – Parhaillaan on käsiteltävänä kanne, joka on nostettu asiassa C-301/06, Irlanti v. neuvosto ja parlamentti (EUVL 2006, C 237, s. 5). Irlanti vaatii direktiivin 2006/24 kumoamista virheellisesti valitun oikeusperustan vuoksi. Kanne ei sitä vastoin koske sitä, soveltuuko tietojen säilyttäminen yhteen perusoikeuksien kanssa.

46 – Vrt. edellä alaviitteessä 32 mainittu asia Lindqvist, tuomion 87 kohta.

saksankielisessä toisinnossa kuitenkin sallitaan rajoitukset ”direktiivin 95/46 13 artiklan 1 kohdan mukaisesti” (”gemäß Artikel 13 Absatz 1 der Richtlinie 95/46”).

86. Erikseen tarkasteltuna tätä voitaisiin pitää viittauksena *kaikkiin* direktiivin 95/46 13 artiklan 1 kohdan mukaisiin poikkeamisperusteisiin. [47] Tätä vastaan puhuu kuitenkin jo se, että direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdassa itsessään mainitaan poikkeamisperusteet, joiden nojalla rajoitus on sallittava ”direktiivin 95/46 13 artiklan 1 kohdan mukaisesti”. Nämä perusteet vastaavat vain osittain direktiivin 95/46 13 artiklan 1 kohdassa mainittuja perusteita ja niihin ei kuulu g alakohdassa mainittu muiden oikeuksia koskeva poikkeus. Tämän vuoksi direktiivin 95/46 13 artiklan 1 kohdassa mainitut perusteet pätevät sähköisen viestinnän alalla vain siltä osin kuin ne on nimenomaisesti sisällytetty direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohtaan.

87. Tämä järjestely käy muista kielitoisinnoista ilmi saksankielistä toisintoa selkeämmin. Tulkinnanvaraisen ilmauksen ”mukaisesti” (”gemäß”) asemesta niissä käytetään ilmaisua ”direktiivin 95/46 13 artiklan 1 kohdassa säädetyllä tavalla”. [48] Tämä perustuu tietoiseen päätökseen lainsäädäntömenettelyn aikana. Kuten komissio korostaa, neuvosto on nimittäin säätäessään kyseisestä järjestelystä ensimmäisen kerran direktiivillä 97/66 luopunut kaikkien direktiivin 95/46 13 artiklan 1 kohdan mukaisten poikkeamisperusteiden sisällyttämisestä ja valinnut sen sijaan tämän eriytetyn järjestelyn. [49]

88. Tätä päätelmää puoltaa myös direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdan erityisluonne suhteessa direktiivin 95/46 13 artiklan 1 kohtaan. [50] Jälkimmäistä säännöstä sovelletaan kaikkiin henkilötietoihin niiden asiayhteydestä riippumatta. Se on tämän vuoksi suhteellisen yleinen, koska sitä on voitava soveltaa suureen määrään hyvin erilaisia tilanteita. [51] Ensin mainitussa säännöksessä

47 – Niinpä Christian Cychowski katsookin artikkelissaan ”Auskunftsansprüche gegenüber Internetzugangsprovidern „vor“ dem 2. Korb und „nach“ der Enforcement-Richtlinie der EU” (Multimedia und Recht, 2004, s. 514 (s. 517 ja 518)), että tämän poikkeussäännöksen täytäntöönpano Saksassa sallii tekijänoikeuksien loukkaajien liikennetietojen luovuttamisen oikeudenhaltijoille.

48 – Ranskankielisessä toisinnossa käytetään hyväksyttävien eri perusteiden luettelon jälkeen ilmaisua ”comme le prévoit l'article 13, paragraphe 1, de la directive 95/46/CE”, englanninkielisessä toisinnossa ilmaisua ”as referred to in Article 13(1) of Directive 95/46/EC” ja espanjankielisessä toisinnossa ilmaisua ”a que se hace referencia en el apartado 1 del artículo 13 de la Directiva 95/46/CE”.

49 – Ks. komission kirjelmän alaviite 6.

50 – Ulrich Sieber ja Frank Michael Höfiger, ”Drittauskunftsansprüche nach § 101a UrhG gegen Internetprovider zur Verfolgung von Urheberrechtsverletzungen”, Multimedia und Recht, 2004, s. 575 (s. 582), sekä Gerald Spindler ja Joachim Dorschel, ”Auskunftsansprüche gegen Internet-Service-Provider”, Computer und Recht, 2005, s. 38 (s. 45 ja 46).

51 – Ks. tältä osin edellä alaviitteessä 32 mainittu asia Lindqvist, tuomion 83 kohta.

viitataan sen sijaan konkreettisesti sähköisessä viestinnässä syntyviin henkilötietoihin, ja se perustuu sen vuoksi verrattain täsmälliseen arvioon siitä, kuinka paljon henkilökohtaisten liikennetietojen luovuttamisella puututaan tietosuojaa koskevaan perusoikeuteen.

89. Näin ollen henkilökohtaisten liikennetietojen luovuttamista ei voida perustella direktiivin 95/46 13 artiklan 1 kohdan g alakohdassa tarkoitetulla muiden oikeuksien ja vapauksien suojelemisella.

Sähköisen viestintäjärjestelmän luvaton käyttö

90. On otettava huomioon myös sähköisen viestintäjärjestelmän luvaton käyttö, joka on direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdassa mainittu viides vaihtoehto, perusteena tietojen luovuttamiselle.

91. Sähköisen viestintäjärjestelmän luvattoman käytön käsitteen voidaan tulkita ensisijaisesti viittaavan kahteen erilaiseen toimintatapaan eli käyttöön luvattomiin tarkoituksiin ja järjestelmän vastaiseen käyttöön. Luvattomaksi käyttötarkoitukseksi katsotaan varmaankin myös tekijänoikeuksien loukkaaminen. Tällöin viestintäjärjestelmää on kuitenkin mahdollista käyttää säännösten mukaisesti, nimittäin tietojen lataamiseen muista internetiin liitetyistä tietokoneista. Tätä varten ei tarvitse manipuloida viestintäjärjestelmää järjestelmän vastaisesti esimerkiksi hankkimalla vieraiden tietokoneiden salasanoja tai kirjautumalla vieraaseen tietokoneeseen väärän henkilöllisyyden turvin. [52]

92. Komission mukaan direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdassa tarkoitetaan sellaista järjestelmän vastaista käyttöä, joka vaarantaa viestintäjärjestelmän eheyden tai turvallisuuden. Tämä johtuu komission mukaan syntyhistoriasta, sillä käsite sisällytettiin asetukseen 97/66 taajuuksien oikean käytön varmistamiseksi.

93. Tämä luvattoman käytön käsitteen suppea tulkinta vastaa direktiivin 2002/58 5 artiklalla suojattua viestinnän luottamukselli-

52 – Järjestelmän vastaista käyttöä sisältynee aina myös toimiin, jotka ovat tietojärjestelmiin kohdistuvista hyökkäyksistä 24.2.2005 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2005/222/YOS (EUVL L 69, s. 67) mukaan rangaistavia.

suutta. Luvattomiin tarkoituksiin tapahtuvan käytön voi yleensä havaita ainoastaan valvomalla viestinnän sisältöä.

94. Vaikka 15 artiklan 1 kohdalla voidaan perustella myös poikkeukset viestinnän luottamuksellisuudesta, luvattoman käytön käsitteen laaja tulkinta tekisi komission mukaan muista nimenomaisesti mainituista poikkeamisperusteista tarpeettomia ja ottaisi suurelta osin pois niiden tehokkaan vaikutuksen, koska kansalliseen turvallisuuteen, yleiseen turvallisuuteen ja maanpuolustukseen kohdistuviin uhkiin sekä sähköisiä viestintäjärjestelmiä käyttäen tehtäviin rikoksiin yleensä liittyy luvaton käyttötarkoitus.

95. Samalla luvattomiin tarkoituksiin tapahtuvaa viestintää koskevan, laajasti muotoillun poikkeuksen soveltaminen olisi tuskin ennakoitavissa ja veisi henkilökohtaisten liikennetietojen suojaa koskevalta oikeudelta pohjan suurelta osin.

96. Pelkästään rikoslainsäädännön mukaan luvattomien viestintätapahtumien joukko on suhteellisen suuri. Lisäksi viestintä voi joutua ristiriitaan myös sellaisten tiettyihin oikeussuhteisiin perustuvien velvollisuuksien kanssa, joiden laiminlyönnin seuraamuksista ei ole säädetty rikoslainsäädännössä, kuten esimerkiksi työsuhteen tai perheeseen liittyvien velvollisuuksien kanssa. Komission mukaan olisi jopa mahdollista, että sähköisen viestintäpalvelun tarjoaja paheksuu puuttumista tietynlaisiin sisältöihin tai niiden levittämiseen. Näin ollen komission mukaan olisi tuskin mahdollista määritellä, mitkä näistä oikeussuhteista mahdollisesti sallisivat liikennetietojen ja ehkä myös viestinnän sisältöjenkin tallentamisen ja luovuttamisen. Näin ollen tätä rajoittamisperustetta laajan tulkinnan yhteydessä ei olisi mahdollista sovittaa yhteen ennakoitavuusedellytyksen kanssa.

97. Lisäksi on otettava huomioon, että laaja tulkinta veisi suurelta osin pohjan paitsi henkilökohtaisten liikennetietojen suojalta myös viestinnän luottamuksellisuuden suojalta. Jotta voitaisiin tutkia tehokkaasti, onko sähköisiä viestintäjärjestelmiä käytetty luvattomiin tarkoituksiin, olisi tallennettava viestintä kokonaisuudessaan ja käsiteltävä sen sisältöjä perusteellisesti. Tällöin ”läpinäkyvä” kansalainen olisi todellisuutta.

98. Tämän vuoksi komission tulkinta on asetettava etusijalle. Sähköisen viestintäjärjestelmän luvaton käyttö kattaa siis ainoas-

taan järjestelmän vastaisen käytön muttei käyttöä luvattomiin tarkoituksiin.

Direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdan ensimmäiset neljä vaihtoehtoista poikkeamisperustetta

99. Näin ollen yhteystietojen luovuttamisen perusteista jäljelle jäävät vain direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdan ensimmäiset neljä vaihtoehtoa, erityisesti rikosten torjunta, tutkinta, selvittäminen ja syyteharkinta sekä yleinen turvallisuus.

100. Direktiivin 2002/58 johdanto-osan 11 perustelukappaleessa selvitetään 15 artiklan 1 kohdan ensimmäistä neljää vaihtoehtoa. Sen mukaan direktiivi ei koske toimintaa, joka ei kuulu yhteisön oikeuden soveltamisalaan. Tästä syystä se ei vaikuta tasapainoon, joka tällä hetkellä vallitsee yksittäisten henkilöiden yksityisyyden suojan ja niiden tämän direktiivin 15 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden välillä, joita jäsenvaltiot voivat toteuttaa yleisen turvallisuuden, maanpuolustuksen tai valtion turvallisuuden (valtion taloudellinen hyvinvointi mukaan lukien, kun toimet liittyvät valtion turvallisuuteen) suojelemiseksi sekä rikosoikeuden panemiseksi täytäntöön.

101. Kuten yhteisöjen tuomioistuin on jo aiemmin todennut, nämä ovat valtiolle tai valtion viranomaisille tyypillisiä toimintoja.[53] Vaikka viranomaiset voivatkin velvoittaa kansalaiset avustamaan,[54] yksityishenkilöiden oma-aloitteisuuden perusteella tapahtuva oikeudellisiin toimenpiteisiin ryhtyminen oikeudenloukkausten osalta ei enää kuulu näiden poikkeusten piiriin. Jo tästä syystä direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdan ensimmäiset neljä vaihtoehtoa mahdollistavat ainoastaan tietojen luovuttamisen viranomaisille mutta eivät liikennetietojen luovuttamista suoraan Promusicaelle.[55]

102. Kyseenalaista on myös se, olisiko tarkasteltavana olevassa asiassa mahdollista luovuttaa tietoja viranomaisille direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdan neljännen vaihtoehdon mukaisesti eli rikosten torjunnan,

53 – Edellä alaviitteessä 32 mainittu asia Lindqvist, tuomion 43 kohta.

54 – Yhdistetyt asiat C-317/04 ja C-318/04, parlamentti v. neuvosto ja parlamentti v. komissio, tuomio 30.5.2006 (Kok. 2006, s. I-4721, 58 kohta).

55 – Promusicaen antamien tietojen mukaan näin tehty päätelmä direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdan kolmannesta ja neljännestä vaihtoehdosta vastaa oikeudellista tilannetta Ranskassa, Italiassa ja Belgiassa, missä sen mukaan on säädetty, että toimivaltaiset viranomaiset voivat vaatia henkilökohtaisten liikennetietojen luovuttamista. Tietosuojatyöryhmän valmisteluasiakirjassa WP 104 (mainittu alaviitteessä 35, s. 8) mennään vielä tätäkin pidemmälle ja sen mukaan tietoja voidaan luovuttaa ainoastaan syyttäjäviranomaisille: ”Soveltuvuusperiaate ja direktiivien 2002/58/EY ja 95/46/EY mukaisen luottamuksellisuusperiaatteen noudattaminen estävät sen, että internetoperaattoreiden tiedostoja, joita käsitellään tiettyihin tarkoituksiin ja jotka pääosin koskevat myös televiestintäpalvelun tuottamista, toimitetaan edelleen kolmansille osapuolille, esimerkiksi oikeudenhaltijoille; poikkeuksena tästä ovat syyttäjäviranomaiset selkeiden laillisten edellytysten täyttyessä” (vapaa käännös).

tutkinnan, selvittämisen ja syyteharkinnan varmistamiseksi. Kuten komissio on perustellusti todennut, tämä edellyttää, että Promusicaen väittämiä tekijänoikeusloukkauksia voidaan pitää rikoksina.

103. Rangaistavuutta ei ole suljettu pois yhteisön oikeudessa, sillä kuten direktiivin 2001/29 8 artiklan 1 kohdasta ja direktiivin 2004/48 16 artiklasta käy ilmi, kansallisen lainsäätäjän on päätettävä, määrätäänkö tekijänoikeuden loukkauksista seuraamuksia ja minkätyyppisiä seuraamukset ovat. Se voi säätää mahdollisen tiedostojenjaon kautta tapahtuvan tekijänoikeusloukkauksen rangaistavuudesta. Kansallisen tuomioistuimen mukaan tämäntyyppisten toimien rangaistavuus edellyttää Espanjassa kuitenkin voiton tavoittelua.[56] Tämän tueksi ei toistaiseksi ole esitetty mitään seikkoja.

104. Lisäksi on otettava huomioon yhtenä direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdassa mainittuna poikkeuksena kyseeseen tuleva kolmas vaihtoehto eli yleinen turvallisuus. Perusvapauksia koskevan oikeuskäytännön mukaan yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen voidaan vedota vain silloin, kun kyse on yhteiskunnan perustavanlaatuista etua uhkaavasta todellisesta ja riittävän vakavasta vaarasta.[57]

105. Tekijänoikeuksien suoja on yhteiskunnallinen etu, jonka merkitystä yhteisö on toistuvasti korostanut. Niinpä tämä tavoite voidaankin tunnustaa yhteiskunnan perustavanlaatuiseksi eduksi, vaikka oikeudenhaltijoiden etu ei ensisijaisesti olekaan luonteeltaan julkinen vaan yksityinen. Lainvastainen tiedostojenjako vaarantaa tekijänoikeuksien suojan myös tosiasiallisesti.

106. Ei ole kuitenkaan varmaa, että yksityinen tiedostojen jako – varsinkaan voittoa tavoittelematon – vaarantaa tekijänoikeuksien suojan niin vakavalla tavalla, että tämän poikkeuksen soveltaminen on perusteltua. On nimittäin kiistanalaista, missä määrin

56 – Ks. edellä oleva 28 kohta.

57 – Ks. esim. henkilöiden vapaan liikkuvuuden osalta yhdistetyt asiat C-482/01 ja C-493/01, Orfanopoulos ja Oliveri, tuomio 29.4.2004 (Kok. 2004, s. I-5257, 66 kohta) ja pääomien vapaan liikkuvuuden osalta asia C-54/99, Église de scientologie, tuomio 14.3.2000 (Kok. 2000, s. I-1335, 17 kohta).

yksityinen tiedostojenjako aiheuttaa todellista vahinkoa. [58]

107. Tämän arviointi olisi jätettävä lainsäätäjän tehtäväksi edellyttäen, että yhteisöjen tuomioistuin tarkistaa arvion. Varsinkin silloin kun jäsenvaltiot päättävät, että yksityisen tiedostojenjaon kautta tapahtuva tekijänoikeusloukkaus on rangaistava teko, ne suorittavat tällaisen arvioinnin, mutta tarkasteltavana olevassa asiassa sovelletaan jo direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdan neljättä vaihtoehtoa, joten yleiseen turvallisuuteen ei ole tarpeen nojautua.

108. Rangaistavuus olisi tosin merkittävä osoitus riittävän vakavasta tekijänoikeuksien suojaan kohdistuvasta vaarasta, mutta rikosoikeus ei välttämättä ole ainoa keino, jonka avulla lainsäätäjä voi ilmaista kielteisen arvion. Lainsäätäjä voi pikemminkin suorittaa tämän arvioinnin säätämällä ensisijaisesti, että henkilökohtaisia liikennetietoja voidaan luovuttaa ainoastaan siviilioikeudellisten toimenpiteiden mahdollistamiseksi. Tämäntyyppinenkin järjestely edellyttää kuitenkin, että tietosuojaa ei rajoiteta mahdollisen tekijänoikeusloukkauksen vuoksi vähämerkityksisissä asioissa.

109. Tämäntyyppisessä järjestelyssä on ennakoitavuusperiaatteen ja tietosuojalainsäädännön mukaisen käyttötarkoituksen mukaan ilmaistava riittävän selkeästi, että internetoperaattori tallentaa ja luovuttaa henkilökohtaisia liikennetietoja myös tekijänoikeuksien suojaamiseksi. Koska tämä tietojen tallentaminen ja luovuttaminen perustuu direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdan kolmanteen vaihtoehtoon, on otettava huomioon myös se, että yleisen turvallisuuden suojelu on viranomaisten tehtävä, minkä vuoksi liikennetietoja ei voida luovuttaa yksityisille oikeudenhaltijoille ilman näiden viranomaisten – esimerkiksi tuomioistuinten tai tietosuojalainsäädännön noudattamista valvovien tahojen – osallistumista.

110. *Yhteisön lainsäätäjä* ei kuitenkaan toistaiseksi ole tehnyt päätöksiä tietosuojaa koskevista poikkeuksista siltä osin kuin on kyse tekijänoikeusloukkauksien osalta toteutettavista oikeudellisista toimenpiteistä. Varsinkaan kansallisen tuomioistuimen mainitsemia direktiivejä ei voida soveltaa, sillä, kuten edellä jo todettiin, [59] ne eivät vaikuta tietosuojaan. Tämä koskee varsinkin

58 – Vrt. kertomus DSTI/ICCP/IE(2004)12/FINAL, 13.12.2005 (http://www.oecd.org/dataoecd/13/2/34995041.pdf, s. 76 ja sitä seuraavat sivut) Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) tietotaloustyöryhmälle.

59 – Ks. edellä oleva 42 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

direktiivin 2004/48 8 artiklassa tarkoitettua tiedonsaantioikeutta, jonka mainitun artiklan sanamuodon mukaan voidaan tulkita kattavan myös internetin käyttäjien henkilöllisyyden paljastamisen. Kyseinen säännös ei sen 3 kohdan e alakohdan mukaan rajoita muita laissa annettuja säännöksiä, jotka koskevat henkilötietojen käsittelyä.

111. Näin ollen ei voida ennakoida, että näistä direktiiveistä voitaisiin johtaa jokin sellainen liikennetietojen käyttötarkoitus, jota niissä ei ole nimenomaisesti vahvistettu, kuten ennakoitavuusedellytys ja direktiivin 95/46 6 artiklan 1 kohdan b alakohta edellyttävät. [60] Mikään ei myöskään viittaa siihen, että viranomaiset osallistuisivat henkilökohtaisten liikennetietojen luovuttamiseen yksityisille oikeudenhaltijoille.

112. *Jäsenvaltiot* voivat kuitenkin yhteisön oikeuden nykytilassa säätää direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdan kolmannen ja neljännen vaihtoehdon perusteella, että henkilökohtaisia liikennetietoja luovutetaan viranomaisille sekä syytteeseenpanon että siviilioikeudellisten toimenpiteiden mahdollistamiseksi tiedostojenjaon kautta tapahtuneita tekijänoikeusloukkauksia koskevissa asioissa. Niillä ei kuitenkaan ole velvollisuutta toimia näin.

113. Tämä on tarkasteltavana olevassa tilanteessa lievempi keino kuin henkilökohtaisten liikennetietojen luovuttaminen suoraan loukattujen oikeuksien haltijoille, ja samalla sillä varmistetaan, että tietojen luovuttaminen pysyy asianmukaisena suhteessa suojattuihin oikeuksiin.

114. Viranomaiset on kytketty asiaan väljemmin, koska niiden – toisin kuin yksityishenkilöiden – on otettava perusoikeudet huomioon välittömästi. Niiden on erityisesti kunnioitettava menettelyllisiä takeita. Lisäksi ne yleensä ottavat huomioon myös tekijänoikeusloukkauksesta syytetyn käyttäjän puolesta puhuvia seikkoja.

115. Näin ollen sen perusteella, että tiettyä IP-osoitetta käyttämällä on loukattu

60 – Ks. edellä oleva 53 kohta.

tekijänoikeuksia tiettynä ajankohtana, ei voida vielä lopullisesti päätellä, että nämä toimet on myös toteuttanut liittymän haltija, jolle kyseinen osoite oli annettu kyseisenä ajankohtana. On myös hyvinkin mahdollista, että muut henkilöt ovat käyttäneet hänen liittymäänsä tai tietokonettaan. Tämä voi tapahtua jopa hänen tietämättään, esimerkiksi jos hän käyttää puutteellisesti suojattua paikallisradioverkkoa välttääkseen kaapeliyhteydet [61] tai jos kolmannet osapuolet ovat ”vallanneet” hänen tietokoneensa internetin välityksellä.

116. Toisin kuin viranomaisia, tekijänoikeuksien haltijoita ei kiinnosta huomioida tai selvittää tällaisia seikkoja.

117. Viranomaisten asiaan liittämisellä myös taataan paremmin henkilökohtaisten liikennetietojen toimittamisen asianmukaisuus.

118. Lainsäätäjä säätää viranomaisten puuttumisesta asiaan ainoastaan silloin, kun epäily oikeuden loukkaamisesta on riittävän vahva. Tähän liittyy laaja liikkumavara ja harkintavalta. Seuraamusten on tosin direktiivin 2001/29 8 artiklan 1 kohdan ja direktiivin 2004/48 16 artiklan mukaisesti oltava asianmukaisia, tehokkaita, oikeasuhteisia ja vakuuttavia, mutta huomioon on otettava myös kulloisenkin tekijänoikeusloukkauksen vakavuus.

119. Tämän johdosta mahdollisuus luovuttaa henkilökohtaisia liikennetietoja voidaan rajoittaa erityisen vakaviin tapauksiin – esimerkiksi voittoa tavoitteleviin toimiin, toisin sanoen suojattujen teosten laittomaan käyttöön, joka vaikuttaa huomattavasti oikeudenhaltijan mahdollisuuksiin hyödyntää teoksia taloudellisesti. Tekijänoikeuksien puolustaminen internetissä tapahtuvien loukkausten estämiseksi on kohdistettava nimenomaan vakaviin haittoihin, mitä osoittaa myös direktiivin 2004/48 johdantoosan yhdeksäs perustelukappale. Yhdistynyt kuningaskunta viittaa tosin siihen, että kyseisessä perustelukappaleessa mainitaan

61 – Vrt. langattomien verkkojen mahdollisia riskejä koskeva, 15.4.2004 julkaistu telealan tietosuojakysymysten kansainvälisen työryhmän valmisteluasiakirja, saatavana englanniksi ja saksaksi www-osoitteesta http://www.datenschutz-berlin.de/doc/int/iwgdpt/index.htm. Stefan Dörhöferin tutkielman ”Empirische Untersuchungen zur WLAN-Sicherheit mittels Wardriving” (https://pi1-old.informatik.uni-mannheim.de:8443/pub/research/theses/diplomarbeit-2006-doerhoefer.pdf, s. 98) mukaan tutkimusajankohtana Saksassa kaikista radioverkoista noin 23 prosenttia oli täysin suojaamattomia ja noin 60 prosenttia puutteellisesti suojattuja. Hyökkäysmenetelmistä: vrt. Erik Tews, Ralf-Philipp Weinmann ja Andrei Pyshkin, ”Breaking 104 bit WEP in less than 60 seconds”, http://eprint.iacr.org/2007/120.pdf.

laittomasti valmistettujen tavaroiden levittäminen, joka kuitenkin liitetään järjestäytyneen rikollisuuden yhteyteen.

120. Perusoikeudet, jotka koskevat omaisuuden suojaa ja tehokasta oikeussuojaa, eivät aseta tätä arviota asianmukaisuudesta kyseenalaiseksi. Perusoikeuksien kannalta on varmasti välttämätöntä antaa tekijänoikeuksien haltijoille mahdollisuus puolustautua oikeudenloukkauksia vastaan oikeusteitse. Tarkasteltavana olevassa asiassa ei kuitenkaan – toisin kuin Promusicaen mainitsemassa asiassa Moldovan ym. vastaan Romania [62] – ole kyse siitä, voidaanko asiaa ylipäänsä ajaa oikeusteitse, vaan keinoista, joita annetaan oikeudenhaltijoiden käyttöön loukkauksen toteen näyttämiseksi.

121. Valtion suojeluvelvollisuudet eivät tältä osin mene niin pitkälle, että oikeudenhaltijalle olisi annettava rajattomat keinot oikeudenloukkausten selvittämiseen. Pikemminkin on suotavaa, että tietyt loukkausten selvittämistä koskevat oikeudet pidätetään viranomaisille tai eivät ole ollenkaan käytettävissä.

5. Direktiivi 2006/24

122. Direktiivi 2006/24 ei tarkasteltavana olevassa asiassa johda edellisestä poikkeavaan päätelmään. Sen mukaan direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohtaa ei tosin sovelleta direktiivin 2006/24 mukaisesti säilytettyihin tietoihin, mutta nyt kyseessä olevia riidanalaisia tietoja ei tallennettu uuden direktiivin mukaisesti. Kuten myös Promusicae esittää, direktiiviä ei voida soveltaa ajallisesti.

123. Vaikka direktiiviä 2006/24 voitaisiinkin soveltaa, se ei sallisi henkilökohtaisten liikennetietojen luovuttamista suoraan Promusicaelle. Tietoja voidaan 1 artiklan mukaan säilyttää ainoastaan vakavien rikosten tutkintaa, selvittämistä ja syyteharkintaa varten. Näitä tietoja saa vastaavasti 4 artiklan perusteella luovuttaa vain toimivaltaisille viranomaisille.

62 – Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 12.7.2005 (valitukset 41138/98 ja 64320/01, 118 ja 119 kohta).

124. Jos direktiivin 2006/24 perusteella voidaan ylipäänsä tehdä joitakin johtopäätöksiä nyt esillä olevassa asiassa, niin näin on yhteisön lainsäätäjän tekemien arvovalintojen osalta; niiden mukaan ainoastaan vakava rikollisuus edellyttää yhteisön laajuista liikennetietojen säilyttämistä ja käyttämistä.

nösten muuttamista. Toistaiseksi lainsäätäjä ei ole vielä toteuttanut tällaista toimenpidettä. Pikemminkin se on antaessaan direktiivit 2000/31, 2001/29 ja 2004/48 säätänyt tietosuojan voimassaolon jatkumisesta rajoittamattomana, eikä se ole antaessaan alakohtaiset direktiivit 2002/58 ja 2006/24 nähnyt mitään syytä rajoittaa tietosuojaa teollis- ja tekijänoikeuksien hyväksi.

6. Tietosuojaa koskeva päätelmä

125. Direktiivin 2002/58 perusteella se, että jäsenvaltiot kieltävät henkilökohtaisten liikennetietojen luovuttamisen tekijänoikeusloukkauksia koskevia siviilioikeudellisia toimenpiteitä varten, sopii yhteen yhteisön oikeuden ja erityisesti direktiivin 2000/31, direktiivin 2001/29 ja direktiivin 2004/48 kanssa.

126. Mikäli yhteisö pitää välttämättömänä nykyistä laajempaa tekijänoikeuksien haltijoiden suojaa, tämä edellyttää tietosuojasäännöstä.

127. Direktiivi 2006/24 voi pikemminkin vahvistaa yhteisön oikeudella säänneltyä tietosuojaa tekijänoikeusloukkauksia koskevissa riidoissa. Jopa rikostutkinnoissa nousee nimittäin esiin kysymys siitä, missä määrin yhteisön oikeudessa säädetyn tietosuojaa koskevan perusoikeuden kanssa sopii yhteen se, että loukattujen oikeuksien haltijoille annetaan mahdollisuus tutustua tutkinnan tuloksiin, jos ne perustuvat direktiivissä 2006/24 tarkoitettujen säilytettyjen liikennetietojen arviointiin. Yhteisön oikeus ei toistaiseksi vaikuta tähän kysymykseen, koska tietosuojadirektiivejä ei sovelleta syytteeseenpanoon. [63]

63 – Vrt. edellä alaviitteessä 54 mainitut yhdistetyt asiat parlamentti v. neuvosto ja parlamentti v. komissio, tuomion 58 kohta.

V Ratkaisuehdotus

128. Ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaa ennakkoratkaisukysymykseen seuraavasti:

Se, että jäsenvaltiot kieltävät henkilökohtaisten liikennetietojen luovuttamisen tekijänoikeusloukkauksia koskevia siviilioikeudellisia toimenpiteitä varten, sopii yhteen yhteisön oikeuden kanssa.